

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง” ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลในตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลและการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ในชั้นทดลองใช้จริง

ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษา ในการจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ใน โรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร การสอบถามความคิดเห็นแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1.1 การสอบถามความคิดเห็นโดยการส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน โดยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบส่งกลับมายังผู้วิจัยทางไปรษณีย์ เช่นกัน

1.2 การสอบถามความคิดเห็นโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยผู้วิจัยจัดการสนทนากลุ่มด้วยตนเอง

กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความเห็นสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมือง ในสถานศึกษา

จากการส่งแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน โดยจัดส่งแบบสอบถามถึงกลุ่ม
ตัวอย่างทางไปรษณีย์ กลุ่มตัวอย่างได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 148 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ
70.48 เมื่อประมวลความคิดเห็นแล้ว ดังผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียน
การสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา (จำนวน 148 คน)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. สภาพสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาทางสังคมหลาย ประการ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนกลุ่ม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคมจึงมีความสำคัญในสถานศึกษา	4.82	0.156	มากที่สุด
2. นักเรียนไม่ให้ความสนใจการเรียนสาระการ เรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนิน ชีวิตในสังคมเท่าที่ควร	4.48	0.301	มาก
3. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่ม สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ในส่วนของสาระการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตใน สังคม จำนวนตัวชี้วัดมีมาก	4.85	0.128	มากที่สุด
4. สาระการเรียนรู้แกนกลางในมาตรฐาน ส 2.1 และมาตรฐาน ส 2.2 ในสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มีมาก	4.66	0.286	มากที่สุด
5. ปัญหาการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการสาระหน้าที่พลเมืองกับสาระในกลุ่ม สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.41	0.518	ปานกลาง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
6. ปัญหาการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระหน้าที่พลเมืองกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น	4.15	0.645	มาก
7. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมเกี่ยวกับอาเซียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	4.68	0.384	มากที่สุด
8. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เพื่อจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	4.59	0.454	มากที่สุด
9. ต้องการความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองให้กับผู้เรียนอย่างหลากหลาย	4.42	0.530	มาก
10. ต้องการแนวทางในการบูรณาการเนื้อหาอาเซียนเพื่อจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมในระดับใด	4.68	0.224	มากที่สุด
11. ต้องการแนวทางในการบูรณาการเนื้อหาโลกศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมในระดับใด	4.147	0.253	มาก
12. ต้องการแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในระดับใด	3.42	0.212	ปานกลาง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
13. ต้องการแนวทางการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในระดับใด	3.41	0.242	ปานกลาง
14. ต้องการแนวทางการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง โดยเฉพาะในส่วนของ การวัดผลและประเมินผลด้านเจตพิสัยในระดับใด	4.45	0.214	มาก
15. ต้องการแนวทางการวัดผลและประเมินผลในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง โดยเฉพาะในส่วนของ การวัดและประเมินผลด้านทักษะทางสังคมในระดับใด	4.11	0.308	มาก

N = 148

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา โดยใน ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง ในข้อ 1 – 6 นั้น ครูสังคมศึกษาให้ความเห็นในระดับมากที่สุด คือ ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสถานศึกษาในสภาพสังคมปัจจุบัน ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมมีมาก ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนไม่ให้ความสนใจการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมเท่าที่ควร และปัญหาการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระหน้าที่พลเมืองกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น อยู่ในระดับมาก และปัญหาการวางแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสาระหน้าที่พลเมืองกับสาระในกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ครูสังคมศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ในส่วนของความต้องการของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษานั้น ครูสังคมศึกษาต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม

เกี่ยวกับอาเซียน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน และแนวทางการบูรณาการเนื้อหาอาเซียนในระดับมากที่สุด ส่วนความต้องการความรู้เกี่ยวกับแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย แนวทางการบูรณาการเนื้อหาโลกศึกษา แนวทางการวัดผลและประเมินผล โดยเฉพาะด้านเจตพิสัยและด้านทักษะทางสังคม ความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการเกี่ยวกับแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองและการจัดทำสื่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง ความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูสังคมศึกษาในการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้สำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างคือ ครูสังคมศึกษาจำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) สรุปความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายของ “วิชาหน้าที่พลเมือง” (Civic Education) ครูสังคมศึกษา มีความเข้าใจตรงกันว่า วิชาหน้าที่พลเมือง มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของครูสังคมศึกษา

2. ความจำเป็นของสาระหน้าที่พลเมือง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น ครูสังคมศึกษาเห็นว่าสาระหน้าที่พลเมืองมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในบริบทของสังคมปัจจุบันที่มีปัญหาสังคมค่อนข้างมาก และนักเรียนอาจมีการดำเนินชีวิตที่ไม่เหมาะสม หรือประพฤติปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง เพราะโดยความมุ่งหมายของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี ซึ่งพลเมืองดีย่อมต้องเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ดังนั้น สาระหน้าที่พลเมืองจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างเป็นระบบ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ครูสังคมศึกษาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาในแต่ละเรื่องดังนี้

1) ปัญหาด้านหลักสูตรสาระหน้าที่พลเมือง ผู้เข้าร่วมสนทนามีความเห็นตรงกันว่าตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางในแต่ละมาตรฐาน คือ มาตรฐาน ส 2.1 และมาตรฐาน ส 2.2 มี

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางในแต่ละชั้นปีหรือช่วงชั้น มีมากเกินไป ตัวชี้วัดบางตัวอาจไม่จำเป็น รวมทั้งสาระการเรียนรู้แกนกลางบางเรื่องก็ไม่จำเป็นเช่นกัน ซึ่งครูสังคัมศึกษาที่ร่วมสนทนาได้ยกตัวอย่างตัวชี้วัดและเนื้อหาที่ไม่จำเป็นประกอบการสนทนา

2) ปัญหาด้านวิธีสอนสาระหน้าที่พลเมือง ผู้เข้าร่วมสนทนาให้ความเห็นว่า เนื่องจากจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องมีมากและนักเรียนไม่ค่อยสนใจเรียน แม้ว่าครูสังคัมศึกษาจะพยายามจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย แต่บางครั้งนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ และเนื่องจากเนื้อหาในหลักสูตรมีมาก การสอนจึงไม่สามารถนำวิธีการสอนอย่างหลากหลายมาใช้สอนในห้องเรียนได้อย่างเต็มที่

3) ปัญหาด้านการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดเป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ดังนั้น การออกแบบหน่วยการเรียนรู้จึงต้องจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน โดยการออกแบบแบบย้อนกลับ แต่ครูสังคัมศึกษาบางท่านยังไม่เข้าใจขั้นตอนการออกแบบในลักษณะดังกล่าว และยังไม่มีการปรับปรนในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน

4) ปัญหาเรื่องเวลาที่ใช้สอน เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของรายวิชาพื้นฐาน ต้องสอนบูรณาการกับสาระอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคัมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมซึ่งครูสังคัมศึกษาให้ความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่จะไปเน้นสาระอื่น เช่น สาระเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นต้น ทำให้เวลาที่ใช้สอนในส่วนของสาระหน้าที่พลเมืองมีน้อย

5) ปัญหาเรื่องสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ครูสังคัมศึกษายังใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนน้อย โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนแหล่งเรียนรู้ไม่ค่อยได้ใช้มากนัก

6) ปัญหาเรื่องการวัดและประเมินผล ครูสังคัมศึกษามีปัญหาเรื่องการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะในด้านเจตพิสัย และด้านทักษะทางสังคม ในสาระหน้าที่พลเมือง

นอกเหนือจากปัญหาเรื่องต่างๆ ที่กล่าวข้างต้น ครูสังคัมศึกษาที่เข้าร่วมการสนทนาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษาอย่างกว้างขวาง และยกตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนของตน เช่น การดำเนินชีวิตของนักเรียนสวนทางกับคำว่า “พลเมืองดี” นักเรียนไม่ศรัทธาในสาระหน้าที่พลเมือง และไม่เห็นความสำคัญของสาระนี้ เป็นต้น

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษาของตน ครูสังคัมศึกษาที่เข้าร่วมการสนทนา ให้ความเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการนำวิธีสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากมีส่วนร่วมในการเรียนสาระหน้าที่พลเมืองมากขึ้น

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในส่วนของสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ครู สังคมศึกษาให้ความเห็นว่าควรมีการลดเนื้อหาบางส่วน และเพิ่มเนื้อหาบางส่วน เช่น เรื่อง สมบัติผู้ดี เป็นต้น

6. ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าจัดการเรียนการสอนไม่มีปัญหามากนัก แต่นักเรียนที่ตนสอนบางคนยังไม่นำสิ่งที่ครูสอนไปประพฤติปฏิบัติเท่าที่ควร

7. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการได้รับการอบรมด้านการจัดการเรียนการสอนสาระ หน้าที่พลเมือง ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับแนวทางการทำหลักสูตร รายวิชาเพิ่มเติม เช่น รายวิชาอาเซียน รายวิชาโลกศึกษา รายวิชาพหุวัฒนธรรม เป็นต้น แนวทางการ ออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย แนว ทางการวัดและประเมินผลโดยเฉพาะด้านเจตพิสัยและด้านทักษะทางสังคม รวมทั้งแนวทางการจัดทำ สื่อ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ประกอบการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง

8. ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการอบรมการจัดการเรียนการสอนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการได้รับการอบรมโดย ใช้ระบบทางไกล ซึ่งใช้สื่อประสม โดยมีประมวลสาระหรือตำรา และแนวการศึกษา หรือแบบฝึก ปฏิบัติ และเสริมด้วยการอบรมแบบเผชิญหน้าประมาณ 2 – 3 วัน ส่วนการอบรมประมาณ 5 – 6 วัน นั้น ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื่องจากมีภารกิจต้องสอนนักเรียน การอบรมในลักษณะนี้ อาจจะต้องเสียเวลา จึงเลือกการอบรมโดยใช้ระบบทางไกล จะเหมาะสมกว่า

9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในการอบรม ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการ อบรมเกี่ยวกับเนื้อหาต่างๆ เป็นต้นว่า

- ความรู้เกี่ยวกับอาเซียน
- การเตรียมตัวนักเรียนสู่ประชาคมอาเซียน
- โลกศึกษา
- สิทธิมนุษยชน
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
- สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค และภารดรภาค
- กฎหมายประเภทต่างๆ

- พลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย
- การเป็นผู้นำผู้ตาม
- วัฒนธรรมกลุ่มชนหรือชนเผ่าต่างๆ

ฯลฯ

10. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง ครูสังคมศึกษาอภิปรายเพิ่มเติมว่า ควรมีการจัดประชุมสัมมนาครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ ครูสังคมศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ครูสังคมศึกษา มีการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง และนำผลการวิจัยมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูสังคมศึกษาด้วยกัน

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลและการหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองใน สถานศึกษา ตามเกณฑ์ 80/80

2.1 ต้นแบบชิ้นงาน ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

ในการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษานั้น ผู้วิจัยได้พัฒนาต้นแบบชิ้นงานคือ ชุดฝึกอบรมทางไกล ที่ประกอบด้วย

- 1) ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกล
 - 2) แนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกล
 - 3) สื่อปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า
- ดังมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประมวลสาระชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระ หน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วยจำนวนหน่วย 5 หน่วยโดย
ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

หน่วยที่ 1 หลักสูตรสาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 1.1 พัฒนาการของหลักสูตรวิชาหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 1.1.1 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475

เรื่องที่ 1.1.2 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

เรื่องที่ 1.1.3 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2503

เรื่องที่ 1.1.4 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย
พุทธศักราช 2524

เรื่องที่ 1.1.5 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง
พ.ศ. 2533)

เรื่องที่ 1.1.6 วิชาหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2544

ตอนที่ 1.2 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เรื่องที่ 1.2.1 สาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551

เรื่องที่ 1.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เรื่องที่ 1.2.3 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

หน่วยที่ 2 แนวคิดการพัฒนาพลเมืองดีในสาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 2.1 การพัฒนาพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

เรื่องที่ 2.1.1 คุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี

เรื่องที่ 2.1.2 แนวทางการพัฒนาคนเพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

เรื่องที่ 2.1.3 หน้าที่พลเมืองตามวิถีประชาธิปไตย

ตอนที่ 2.2 การพัฒนาพลเมืองเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

เรื่องที่ 2.2.1 คุณลักษณะเด็กไทยสู่ประชาคมอาเซียน

เรื่องที่ 2.2.2 เป้าหมายของอาเซียนศึกษา

เรื่องที่ 2.2.3 นโยบายและแนวทางการบริหารการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 2.3 การพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นพลโลก

เรื่องที่ 2.3.1 คุณลักษณะความเป็นพลโลกที่พึงประสงค์

เรื่องที่ 2.3.2 เป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลโลก

เรื่องที่ 2.3.3 แนวทางการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระเพื่อการพัฒนา

ความเป็นพลโลก

หน่วยที่ 3 การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 3.1 วิธีสอนสาระหน้าที่พลเมือง (1)

เรื่องที่ 3.1.1 การสอนโดยการสาธิต

เรื่องที่ 3.1.2 การสอนโดยการอภิปราย

เรื่องที่ 3.1.3 การสอนโดยการแก้ปัญหา

เรื่องที่ 3.1.4 การสอนโดยการสืบสวนสอบสวน

ตอนที่ 3.2 วิธีสอนสาระหน้าที่พลเมือง (2)

เรื่องที่ 3.2.1 การสอนโดยการแสดงบทบาทสมมุติ

เรื่องที่ 3.2.2 การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่องที่ 3.2.3 การสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง

เรื่องที่ 3.2.4 การสอนโดยใช้เทคนิคพยากรณ์

ตอนที่ 3.3 การสอนสาระหน้าที่พลเมืองโดยใช้แนวพุทธธรรม

เรื่องที่ 3.3.1 พุทธวิธีทางการสอน

เรื่องที่ 3.3.2 กระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

หน่วยที่ 4 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลสาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 4.1 สื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 4.1.1 สื่อการเรียนการสอนสำหรับการเรียนการสอน
สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 4.1.2 แหล่งการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอน
สาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 4.2 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 4.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 4.2.2 เครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
สาระหน้าที่พลเมือง

หน่วยที่ 5 การจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง

ตอนที่ 5.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 5.1.1 แนวทางการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 5.1.2 ตัวอย่างการกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนานักเรียน
เป็นพลเมืองดี

ตอนที่ 5.2 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง

เรื่องที่ 5.2.1 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง (1)

เรื่องที่ 5.2.2 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง (2)

เรื่องที่ 5.2.3 ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง (3)

2. แนวการศึกษาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอน สาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

ประกอบด้วยแนวการศึกษาจำนวน 5 หน่วย โดยแต่ละหน่วยมีองค์ประกอบดังนี้

- 1) แผนผังแนวคิดประจำหน่วย
- 2) แบบประเมินผลตนเองก่อนการฝึกอบรมทางไกล
- 3) บันทึกสาระสังเขป

- 4) แนวตอบกิจกรรมประจำหน่วย
- 5) แบบประเมินผลตนเองหลังการฝึกอบรมทางไกล
- 6) เฉลยคำตอบแบบประเมินตนเองประจำหน่วย

3. สื่อเสริมชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระ หน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

ประกอบด้วยสื่อปฏิสัมพันธ์ คือ กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่วิทยากรให้การอบรมแบบ
เผชิญหน้า เพื่อเสริมเติมเต็มความรู้ที่ไม่สามารถจัดให้ได้ในระบบทางไกล เนื้อหาในการอบรม ได้แก่

- 1) ชี้แจงรายละเอียดของโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครู
สังกัดศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง
- 2) ทดสอบก่อนการฝึกอบรม
- 3) การบรรยายแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมือง
- 4) การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สาระหน้าที่พลเมือง
- 5) การบรรยายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตย: กรณีตัวอย่าง โรงเรียนบดินทร
เดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
- 6) การอภิปรายกลุ่มใหญ่แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ประชาธิปไตยของแต่ละโรงเรียน
- 7) ทดสอบหลังการฝึกอบรม
- 8) สรุปการฝึกอบรม เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา

2.2 ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง การ จัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

1) ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพแบบเดี่ยว (1:4)

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังกัดศึกษา เรื่อง
การจัดการเรียนการสอนหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 80/80$) จากการ
ทดสอบแบบเดี่ยว (1:4)

ตารางที่ 4.2 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา หน่วยที่ 1 – 5 จากการทดสอบแบบเดี่ยว (1:4)

ชุดฝึกอบรม หน่วยที่	คะแนน แบบฝึกปฏิบัติ	คะแนนทดสอบ หลังฝึกปฏิบัติ	E_1	E_2
1	115	29	71.88	72.50
2	108	31	67.50	77.50
3	153	30	76.50	75.00
4	124	29	77.50	72.50
5	182	27	75.83	76.50

N = 4

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา (E_1/E_2) ทั้ง 5 หน่วย ได้ค่า E_1/E_2 ตามลำดับ ดังนี้

หน่วยที่ 1	71.88/72.50
หน่วยที่ 2	67.50/77.50
หน่วยที่ 3	76.50/75.00
หน่วยที่ 4	77.50/72.50
หน่วยที่ 5	75.83/76.50

ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบเดี่ยว จำนวน 4 คน พบว่า คะแนนฝึกปฏิบัติ (E_1) จำนวน 4 หน่วย ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 มีเพียงหน่วยเดียว คือ หน่วย 4 ที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1 = 77.50$) ส่วนคะแนนแบบประเมินหลังการฝึกอบรม (E_2) มีเพียงหน่วยเดียวที่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ หน่วย 2 ($E_2 = 77.50$) ส่วนอีก 4 หน่วย คะแนนยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงด้านเนื้อหา คือ แบบฝึกปฏิบัติและแบบประเมินหลังการฝึกอบรมทั้ง 5 หน่วย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม (1:10)

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 80/80$) จากการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

ตารางที่ 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา หน่วยที่ 1 – 5 จากการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

ชุดฝึกอบรม หน่วยที่	คะแนนแบบฝึก ปฏิบัติ	คะแนนทดสอบ หลังฝึกปฏิบัติ	E_1	E_2
1	298.00	73.00	74.50	73.00
2	302.00	76.00	75.50	76.00
3	398.00	78.00	79.60	78.00
4	305.00	77.00	76.25	77.00
5	467.00	78.00	77.83	78.00

N = 10

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา (E_1/E_2) ทั้ง 5 หน่วย ได้ค่า E_1/E_2 ตามลำดับ ดังนี้

หน่วยที่ 1 74.50/73.00

หน่วยที่ 2 75.50/76.00

หน่วยที่ 3 79.60/78.00

หน่วยที่ 4 76.25/77.00

หน่วยที่ 5 77.83/78.00

ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบกลุ่มย่อย จำนวน 10 คน พบว่า คะแนนฝึกปฏิบัติ (E_1) ในหน่วย 3 และหน่วย 5 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 ส่วนอีก 3 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 และหน่วยที่ 4 ยังไม่เข้าไปตามเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับคะแนนแบบประเมินหลังการฝึกอบรม (E_2) หน่วย 3 และหน่วย 5 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80 เช่นกัน ส่วนหน่วยที่ 1 หน่วยที่ 2 และหน่วยที่ 4 ยังไม่เข้าไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80

ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงด้านเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติ และแบบประเมินหลังการฝึกอบรมทั้ง 5 หน่วย ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) ผลการทดสอบหาประสิทธิภาพแบบสนาม (1:24)

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ตามเกณฑ์ที่กำหนด ($E_1/E_2 = 80/80$) จากการทดสอบแบบสนาม (1:24)

ตารางที่ 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) ของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา หน่วยที่ 1 – 5 จากการทดสอบแบบสนาม (1:24)

ชุดฝึกอบรม หน่วยที่	คะแนนแบบฝึก ปฏิบัติ	คะแนนทดสอบ หลังฝึกปฏิบัติ	E_1	E_2
1	756.00	187.00	78.75	77.92
2	764.00	193.00	79.58	80.42
3	982.00	188.00	81.83	78.33
4	782.00	190.00	81.46	79.17
5	1128.00	196.00	78.33	81.17

N = 24

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า การทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสันติศึกษาในสถานศึกษา (E_1/E_2) ทั้ง 5 หน่วย ได้ค่า E_1/E_2 ตามลำดับ ดังนี้

หน่วยที่ 1 78.75/77.92

หน่วยที่ 2 79.58/80.42

หน่วยที่ 3 81.83/78.33

หน่วยที่ 4 81.46/79.17

หน่วยที่ 5 78.33/81.17

ผลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมแบบสนาม จำนวน 24 คน พบว่า คะแนนฝึกปฏิบัติและคะแนนแบบประเมินหลังการฝึกอบรมทั้ง 5 หน่วย เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ในชั้นทดลองใช้จริง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ชั้นทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน มีดังนี้

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกล สำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา ชั้นทดลองใช้จริง (24 คน)

กลุ่มตัวอย่าง	n	\bar{X}	S	\bar{d}	S_d	t
ก่อนการฝึกอบรม	24	14.92	2.50	5.67	4.32	6.43*
หลังการฝึกอบรม	24	20.58	2.70			

*p < .05

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลสำหรับครูสังคมศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนการสอนสาระหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

